

Que vivim en societats *treball-cèntriques* és un fet indiscutible. Podem dir que el treball ha estat i segueix essent la columna vertebral de les nostres societats perquè marca en molts aspectes el ritme de la vida individual, familiar i col·lectiva. No només ocupa una part important del nostre temps i de la nostra trajectòria i ens confereix identitat, autonomia, reconeixement o estatus —sovint ens definim socialment per la feina que desenvolupem—, sinó que és la base sobre la qual s'estructura l'organització econòmica, el sistema educatiu, la sanitat o el consum.

Per tot això, qualsevol procés de canvi i de transformació profunda en l'àmbit del treball té conseqüències per al conjunt de la societat. Així com les diferències en la manera d'entendre aquesta centralitat del treball en les societats industrials van determinar el conflicte ideològic i polític que va marcar la història de bona part del segle XX, entre un model propi de les societats *capitalistes* i el dels països del *socialisme real*, també de la *quarta revolució industrial* en la qual estem immersos —amb salts molt significatius en els àmbits de la robòtica, la biotecnologia, la intel·ligència artificial i l'expansió de la digitalització—, en pot sorgir una nova cultura del treball que propiciï un impacte en els valors, la consideració de la persona, els estils de vida, les bretxes i les desigualtats emergents o les relacions de poder.

Les incerteses són notables i ben diverses. El treball remunerat no és avui la via d'entrada ràpida i segura als drets de ciutadania ni a la participació efectiva en la vida pública. Tampoc no és garantia d'accés a una vida digna o de superació del risc de pobresa, tal com posen de manifest l'aparició d'un nou *precarariat* de caràcter global, el fenomen dels *working poor* o les dificultats d'institucions com l'Organització Internacional del Treball a l'hora d'adoptar unes polítiques i unes normes comunes que garanteixin el treball decent arreu del món.

Per altra banda, vivim enmig de paradoxes com la que ha expli-

cat molt bé el filòsof Byung-Chul Han amb el que ha anomenat la *societat del rendiment*: sota l'aparent exercici de la llibertat d'expressió i d'elecció, es reproduïxen velles formes de dominació, disfressades metafòricament darrere el clicar impulsiu i aparentment innocu a milers de *likes*. Ara són els individus mateixos els qui —a mode d'esclaus postmoderns— s'exploten a si mateixos treballant voluntàriament, de manera permanent i sense contrapartida per al nou sistema capitalista, esperonats únicament per una competitivitat difusa i un consum desaforat.

Parlar, doncs, del treball que ve és parlar també del futur de les nostres societats. I això és el que hem volgut abordar i aprofundir en aquest nou número monogràfic de «Qüestions de Vida Cristiana». Mirant d'aportar també, com és propi de la nostra publicació en temàtiques com aquestes, la mirada que ens proporciona la perspectiva cristiana i la doctrina social de l'Església.